

09.

Memory management

ZOS 2016, L. PEŠIČKA

2. zápočtový test

8. 12. 2016 (čtvrtek)

V učebně EP130 od 18:30 – 19:15

Přijďte prosím tak, abychom mohli v 18:30 začít psát.

45 minut na test

sedejte si tak, aby zůstala volná řada a i sousední místo vedle vás

Podrobnosti obsahu – Courseware - Testy

Otázky na procvičení (Teri)

Courseware – Přednášky – Opakování
Portál s otázkami na procvičení

<http://students.kiv.zcu.cz/teri/>

Testy -> ZOS

i pro přípravu na zkoušku

1 Seznam testů

2 KIV/ZOS

3 Otázka

Otázka

Znění otázky

Spustím-li pomocí `execl(...)` jiný program, změní se PID procesu?

Odpověď - *ano/ne*

odpovědi:	zaškrtněte správnou:
ano	☐
ne	☐

<< zpět

| **hotovo** |

další >>

Nápověda k otázce.

Správa paměti

- „paměťová pyramida“
- absolutní adresa
- relativní adresa
 - *počet bytů od absolutní adresy (nějakého počátku)*
- fyzický prostor adres
 - fyzicky k dispozici výpočetnímu systému
- logický adresní prostor
 - využívají procesy

drahé, rychlé, malá kapacita

registry

cache

RAM

disky

levné, pomalé, velká kapacita

Modul pro správu paměti

- informace o přidělení paměti
 - volná - která část paměti je volná
 - přidělená (a kterému procesu)
- přidělování paměti na žádost
- uvolnění paměti
 - zařazení k volné paměti
- odebírá paměť procesům
- ochrana paměti
 - přístup k paměti jiného procesu
 - přístup k paměti OS

Memory management

■ Základní mechanismy

- Bez odkládání a stránkování
- Jednoprogramové systémy
- Multiprogramování s pevným přidělením paměti
- Multiprogramování s proměnnou velikostí oblasti
- Správa paměti
 - Bitové mapy
 - Seznamy
 - First fit, best fit, next fit
 - Buddy system

Celý proces se
musí vejít do
paměti

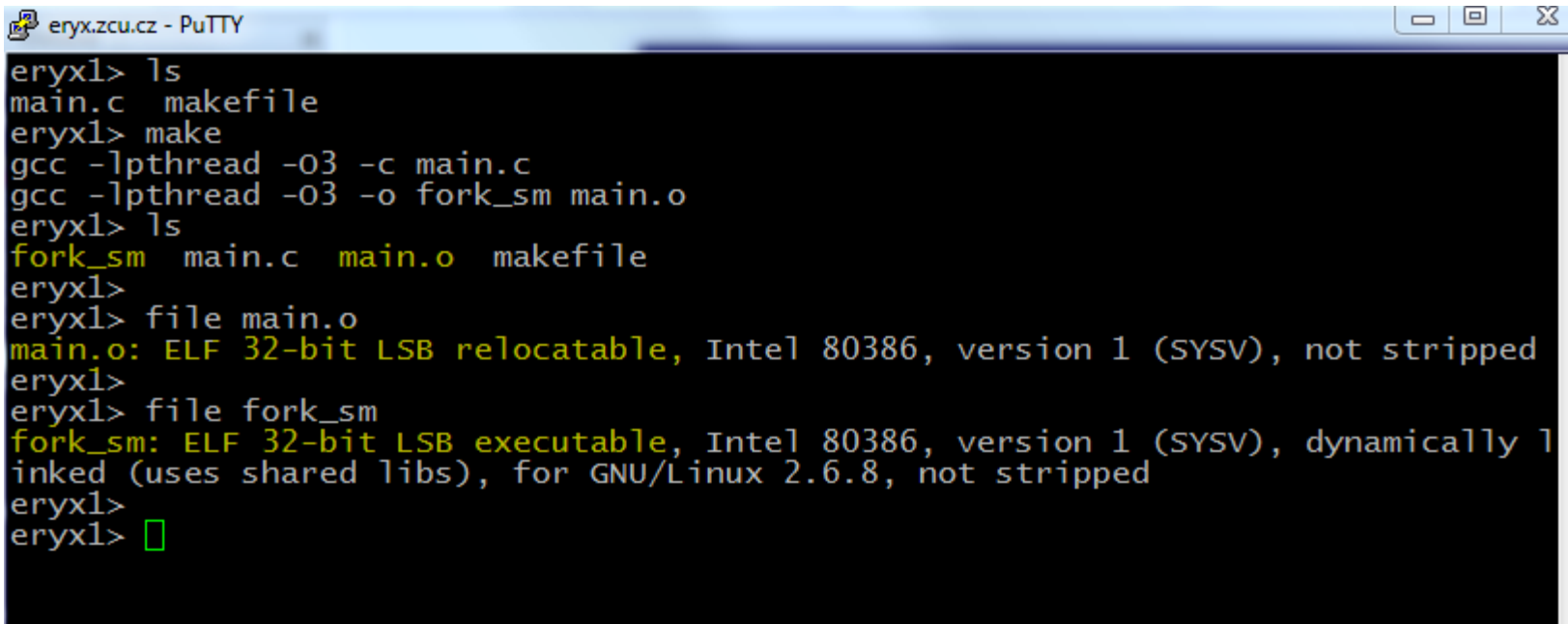
Opakování z minulé
přednášky

Statická a dynamická relokační

Relokace a ochrana

- Problémy při multiprogramování (více programů současně v paměti):
 - Relokace
 - Programy běží na různých (fyzických) adresách
 - Jednou je ve fyzické paměti od adresy 1000, jindy od 2000
 - Ochrana
 - Paměť musí být chráněna před zasahováním jiných programů

ukázka překladu .c programu


```
eryx1> ls
main.c  makefile
eryx1> make
gcc -lpthread -O3 -c main.c
gcc -lpthread -O3 -o fork_sm main.o
eryx1> ls
fork_sm main.c main.o makefile
eryx1>
eryx1> file main.o
main.o: ELF 32-bit LSB relocatable, Intel 80386, version 1 (SYSV), not stripped
eryx1>
eryx1> file fork_sm
fork_sm: ELF 32-bit LSB executable, Intel 80386, version 1 (SYSV), dynamically linked (uses shared libs), for GNU/Linux 2.6.8, not stripped
eryx1>
eryx1> █
```

zdrojový soubor	main.c
objektový modul	main.o
spustitelný soubor	fork_sm

Relokace při zavedení do paměti

jak je program **vytvořen a spuštěn**:

překladač + linker

- **Překlad a sestavení** programu

- Aplikace ve **vysokoúrovňovém** jazyce
- Větší SW – rozděleny do modulů – musejí být přeloženy a sestaveny do spustitelného programu
- **Objektové moduly**
 - Výsledkem překladu
 - Příkazy ve zdrojovém textu – přeloženy do stroj. instrukcí
 - Zůstávají symbolické odkazy – adresy prom., procedur,fcí

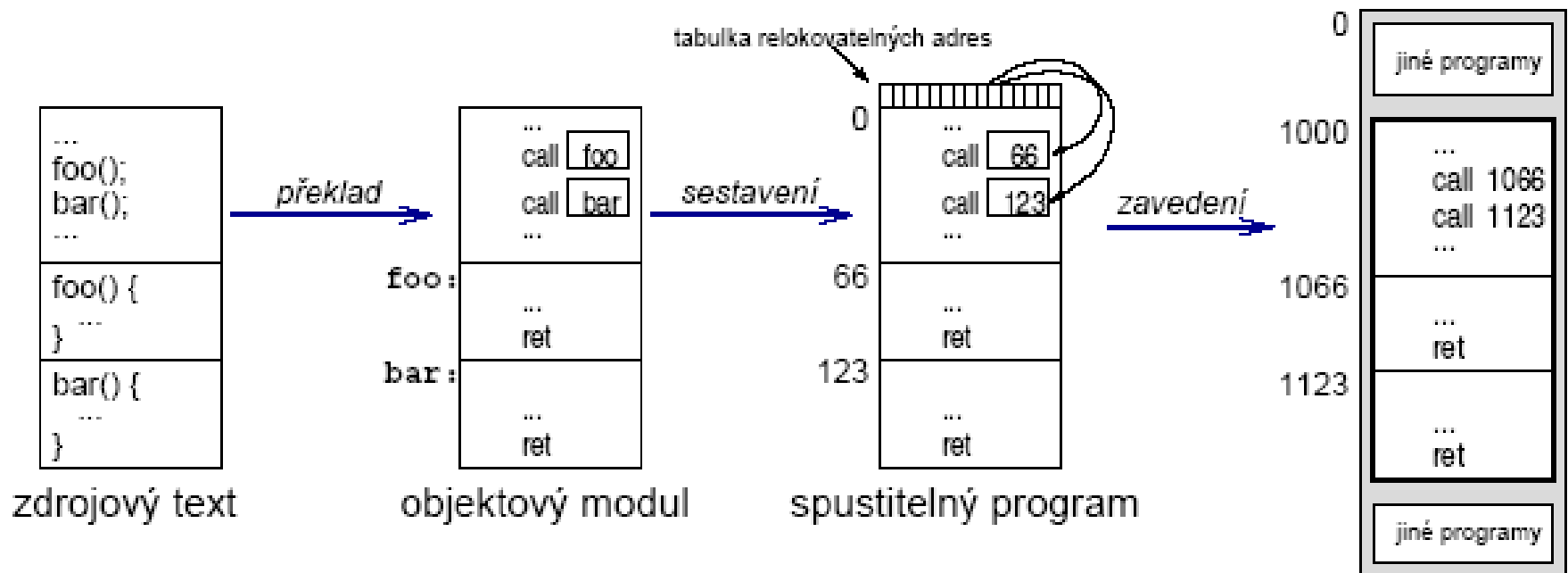
Relokace při zavedení do paměti 2

- Výsledný spustitelný program
 - Sestavení ([linkování](#)) modulů a knihoven
- Při sestavení se řeší hlavně [externí reference](#)
 - Všechna místa výskytů referencí – seznam
 - Když už je adresa známa – vloží se všude, kde se používá
 - Symbolické odkazy se převedou na číselné hodnoty
 - Výsledek – spustitelný program

Relokace při zavedení do paměti 3

- Komplikace při více programech v paměti
 - Příklad
 - 1. instrukcí programu volání podprogramu *call 66*
 - Program v paměti od adresy *1000*, ve skutečnosti provede call *1066*
- Jedno z řešení – **modifikovat instrukce programu při zavedení do paměti**
 - **Linker** – do spustitelného programu přidá seznam nebo bitmapu označující místa v kódu obsahující adresu
 - Při zavádění programu do paměti se každé adrese **přičte adresa začátku oblasti**

Relokace při zavedení do paměti

Statická relokalace

- Popsanému způsobu se říká statická relokalace
- Adresy se natvrdo přepíše správnými
- Např. OS/MFT od IBM

Mechanismy ochrany paměti

dále budou popsány dva odlišné mechanismy ochrany paměti:

- mechanismus přístupového klíče
- mechanismus báze a limitu

Uvidíme, že mechanismus báze a limitu se používá i při dynamické relokaaci

Ochrana – přístupový klíč

- Proces mohl zasahovat do paměti jiných procesů
- IBM 360 – **přístupový klíč**
 - Paměť rozdělena do bloků 2KB
 - Každý blok – sdružený hw 4 bitový kód ochrany
 - PSW procesoru obsahuje 4 bitový klíč
 - Při pokusu o přístup k paměti jejíž kód ochrany se liší od klíče PSW – výjimka
 - Kód ochrany a klíč může měnit jen OS (privilegované instrukce)
 - Výsledek – ochrana paměti

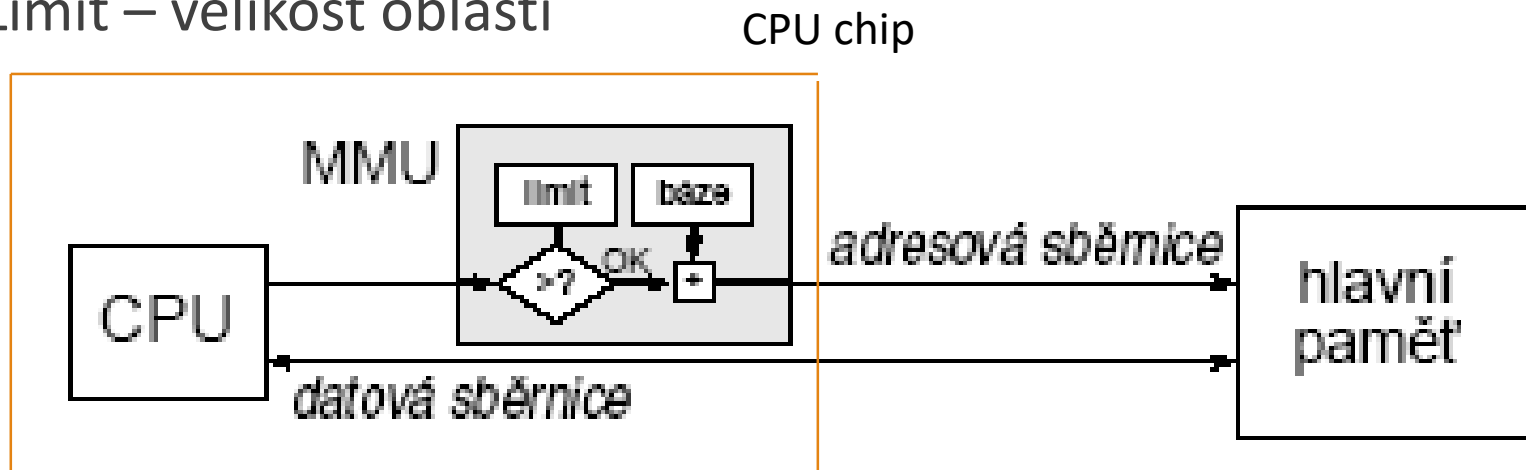
Klíč je
spjatý s
procesem

Možnou metodou ochrany paměti
je ochrana přístupovým klíčem

Ochrana - mechanismus báze a limitu

- Jednotka správy paměti MMU (je uvnitř CPU!!!)
- Dva registry – **báze** a **limit**
- Báze – počáteční adresa oblasti
- Limit – velikost oblasti

Zde je MMU jen pro názornost mimo CPU, jinak je jeho součástí

Mechanismus báze a limitu

- Funkce MMU (uvnitř CPU)
 - převádí adresu od procesu na adresu do fyzické paměti
 - Nejprve zkontroluje, **zda adresa není větší než limit**
 - **Ano** – výjimka, **Ne** – k adrese přičte bázi
- Pokud báze 1000, limit 60:
 - Přístup na adresu 55 – **ok, výsledek 1055**
 - Přístup na adresu 66 – není ok, **výjimka**

Dynamická relokace

- Provádí se **dynamicky za běhu**
- Lze použít mechanismus báze a limitu
- Nastavení **báze a limitu** může měnit pouze OS (privilegované instrukce)

- Např. 8086 – slabší varianta (nemá limit, jen bázi)
- Bázové registry = segmentové registry **DS,SS,CS,ES**

Co dělat, pokud se **všechny** spuštěné procesy nevejdou do paměti? (!!)

2 strategie

- **Odkládání celých procesů** (swapping)
 - Nadbytečný proces se odloží na disk
 - Daný proces se ale stále celý vejde do fyzické paměti
 - Např. UNIX Version 7
- **Virtuální paměť**
 - V paměti nemusí být procesy celé
 - Proces může být větší, než je dostupná paměť
 - Překrývání (overlays)
 - Virtuální paměť se stránkováním, segmentací

Správa paměti s odkládáním celých procesů

(Proces se vejde do fyzické paměti)

Odkládání celých procesů

co víme o velikosti procesu?

- data procesu mohou **růst**
- pro proces alokováno **o něco více** paměti, než je třeba
- potřeba více paměti, než je alokováno:
 1. **přesunout** proces do větší oblasti (díry)
 2. překážející proces **odložit** – prostor pro růst procesu
 3. **odložit** žadatele o paměť, dokud nebude prostor
 4. proces **zrušit** (odkládací paměť je plná)

Odkládání celých procesů

- proces – dva rostoucí segmenty
 - data, zásobník (co se kde alokuje?)
 - možnost rozrůstání **proti sobě**
 - překročení velikosti – přesun, odložit, zrušit

Alokace odkládací oblasti

tj. jak vyhradit prostor pro proces na disku:

- na celou dobu běhu programu („pořád do stejného místa“)
- alokace při každém odložení
- stejné algoritmy jako pro přidělení paměti
- velikost oblasti na disku
 - násobek alokační jednotky disku

Virtuální paměť

Proces > dostupná fyzická paměť

{ proces může být teoreticky i větší
než dostupná fyzická paměť }

Virtuální paměť

- program větší než dostupná fyzická paměť
- mechanismus překrývání (overlays)
- virtuální paměť

An orange scroll graphic with a folded top edge and a small circular detail on the right side, containing text.

Virtuální paměť je to, co se dnes nejčastěji používá

Překrývání (overlays)

- **program** – rozdělen na **moduly**
- **start** – spuštěna část 0, při skončení zavede část 1 ...
- časté zavádění některých modulů
 - více překryvných modulů + data v paměti současně
 - moduly zaváděny dle potřeby (nejen 0,1,2,..)
 - mechanismus odkládání (jako odkládání procesů)
- kdo zařizuje zavádění modulů?
- kdo navrhuje rozdělení dat na moduly?

Překrývání

- zavádění modulů **zařizuje OS**
- **rozdělení** programů i dat na části – navrhuje **programátor**
 - vliv rozdělení na výkonnost, komplikované
 - pro každou úlohu nové rozdělení

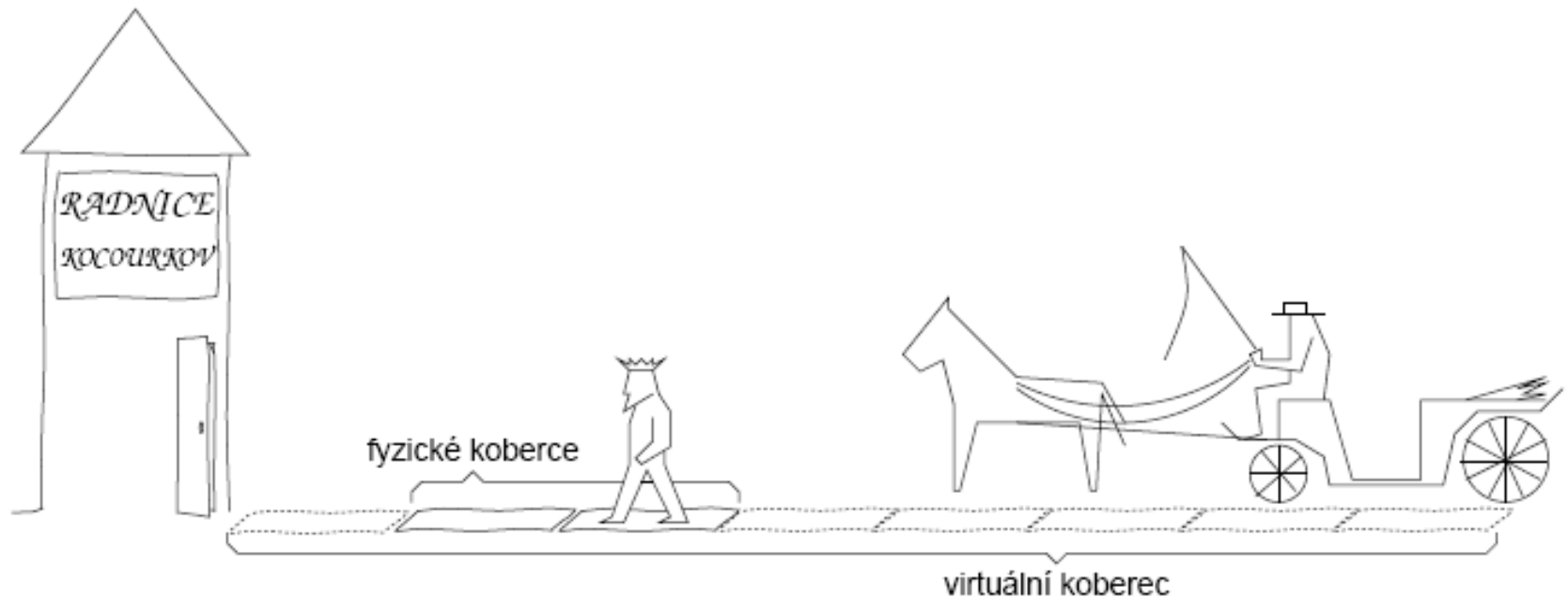
příklad – overlay.pas

proto je raději snaha, aby se o vše postaral OS

Virtuální paměť

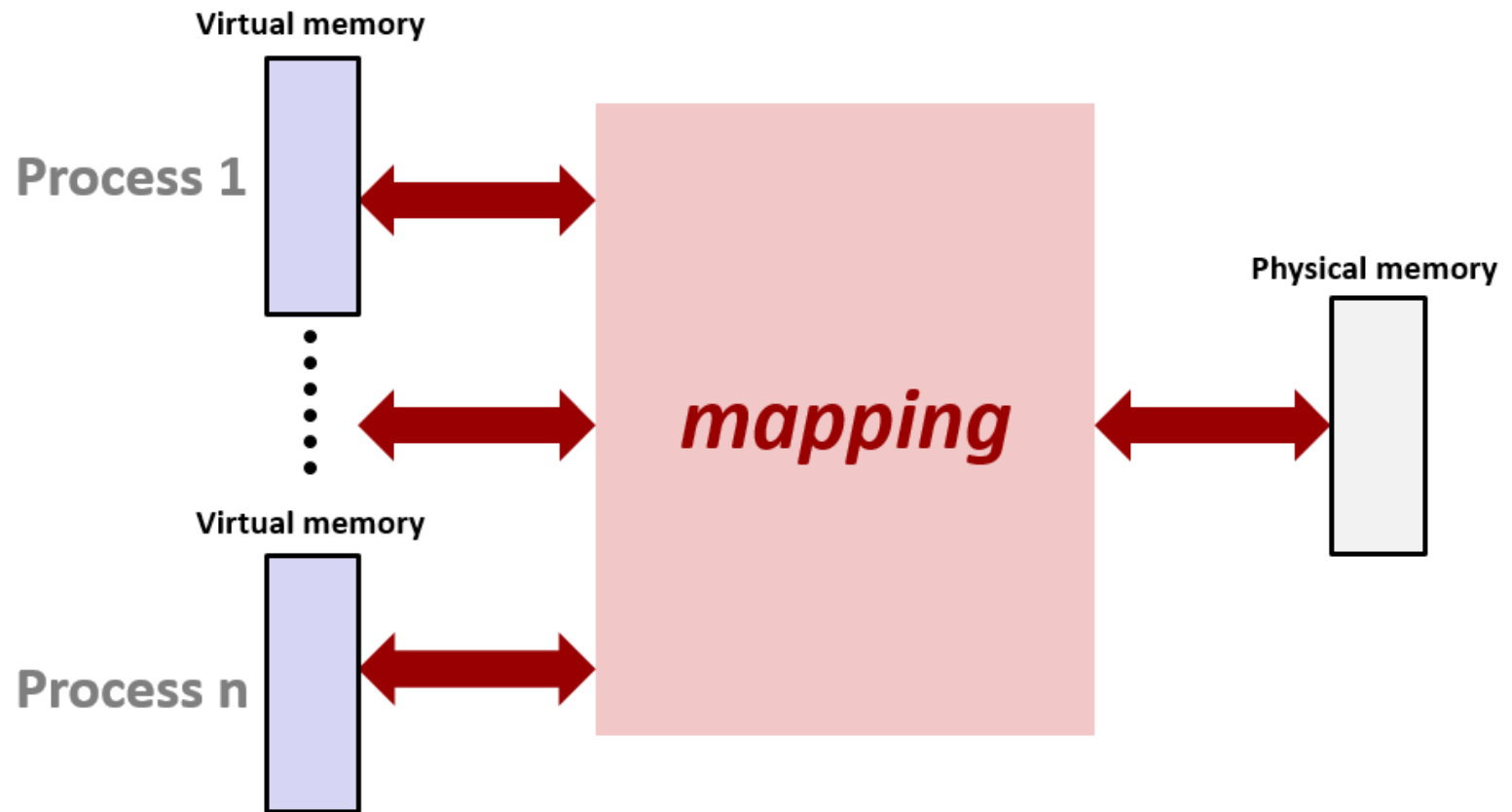
- potřebujeme rozsáhlý adresový prostor
- ve skutečné paměti je **pouze část** adresového prostoru
 - jinak by to bylo příliš drahé
- zbytek může být odložen na disku
- **kterou část mít ve fyzické paměti?**
 - tu co právě potřebujeme 😊

Historie – královský koberec

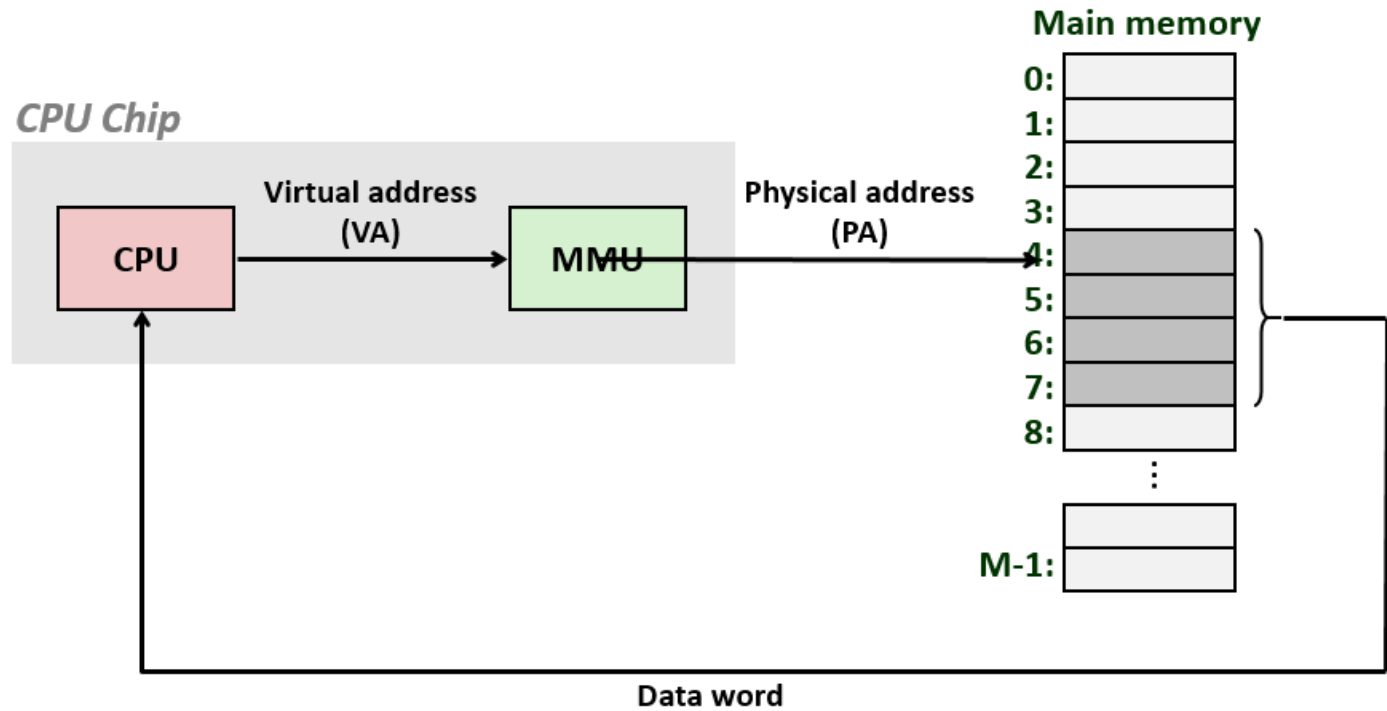

Na pokrytí celé cesty stačí pouze dva fyzické koberce

Virtuální adresy

Vztah virtuální a fyzické adresy

Virtuální adresy

- fyzická paměť RAM slouží jako cache virtuálního adresního prostoru procesů (!)
- procesor – používá virtuální adresy
- Pokud požadovaná část VA Prostoru **JE** ve fyzické paměti
 - **MMU převede VA=>FA**, přístup k paměti
- požadovaná část **NENÍ** ve fyzické paměti
 - OS ji musí načíst z disku do RAMky
 - I/O operace – přidělení CPU jinému procesu
- většina systémů virtuální paměti používá **stránkování**

Mechanismus stránkování (paging)

- program používá virtuální adresy
- Musíme rychle zjistit, zda je požadovaná adresa v paměti
 - ANO – převod VA => FA
 - NE – je třeba zavést z disku do paměti
- co nejrychlejší – děje se při každém přístupu do paměti

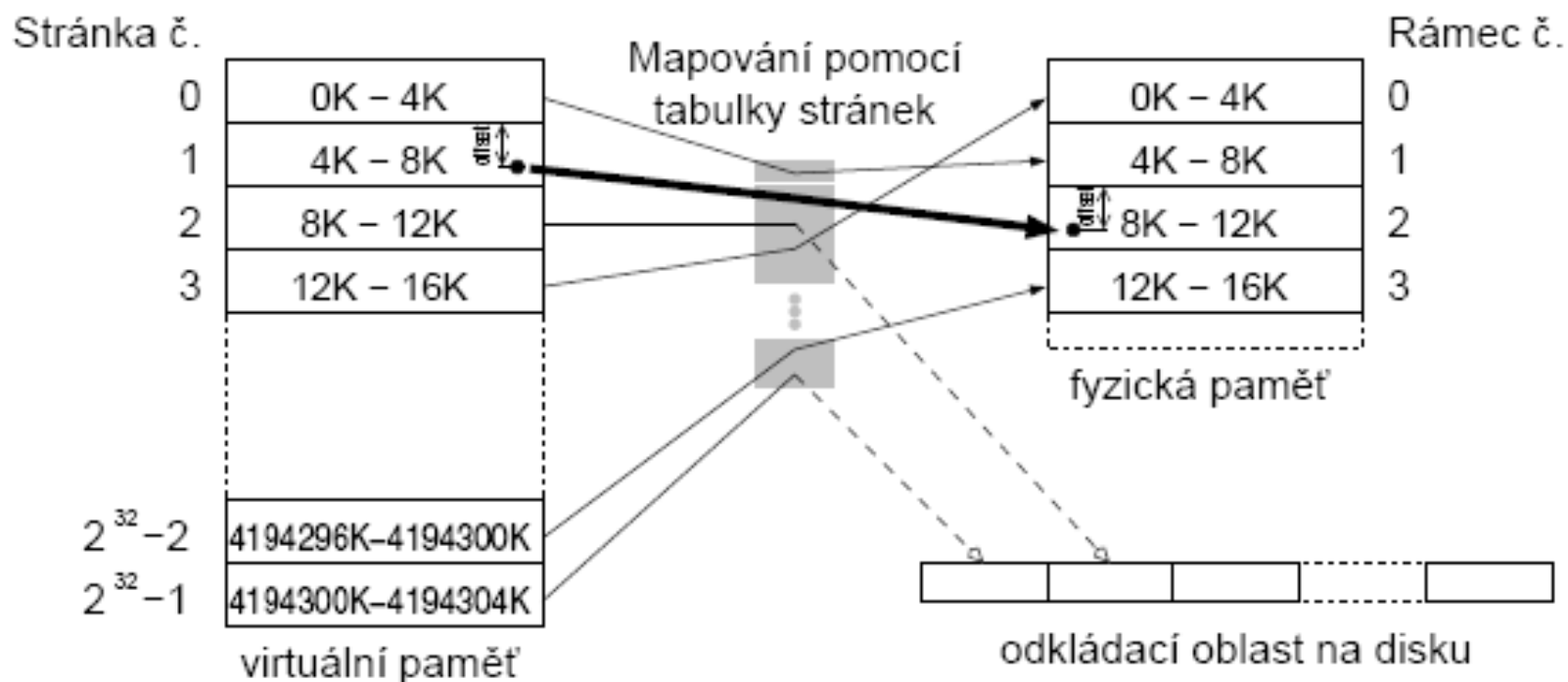
Pojmy – důležité !!!

- **VAP – stránky** (pages) pevné délky
 - nejčastěji **4KB**, další běžné: 2MB, 4MB a 1GB
- **fyzická paměť – rámce** (page frames) stejné délky
- rámec může obsahovat PRÁVĚ JEDNU stránku
- na známém místě v paměti – **tabulka stránek**
 - **Hodnota registru CR3 CPU ukazuje na tabulku stránek**
- tabulka stránek poskytuje mapování virtuálních stránek na rámce

Opakování

- virtuální adresní prostor
- fyzický adresní prostor
- procesy používají VA nebo FA?
- co dělá MMU?
- k čemu slouží tabulka stránek?
- stránka
- rámec

Stránky jsou mapovány na rámce v RAM, nebo jsou uloženy v odkládací paměti na disku

Stránkovaná paměť

Swap na disku

P1

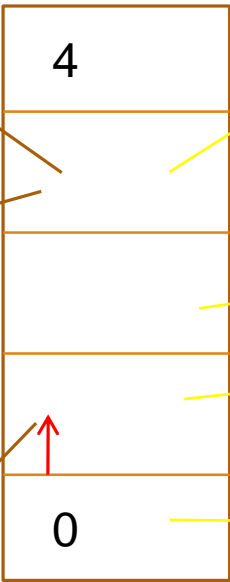
P2

RAM

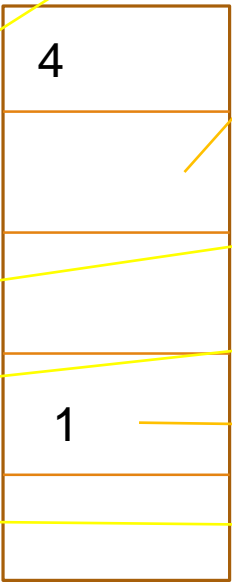
virtuální adresy

stránka např. 4KB

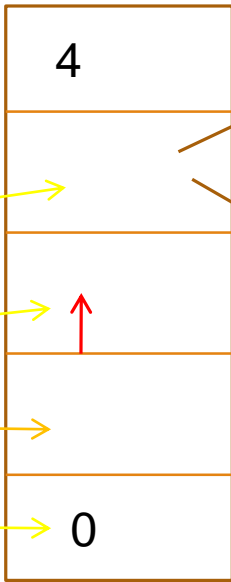
Offset od začátku stránky

Tabulka stránek
Procesu 1

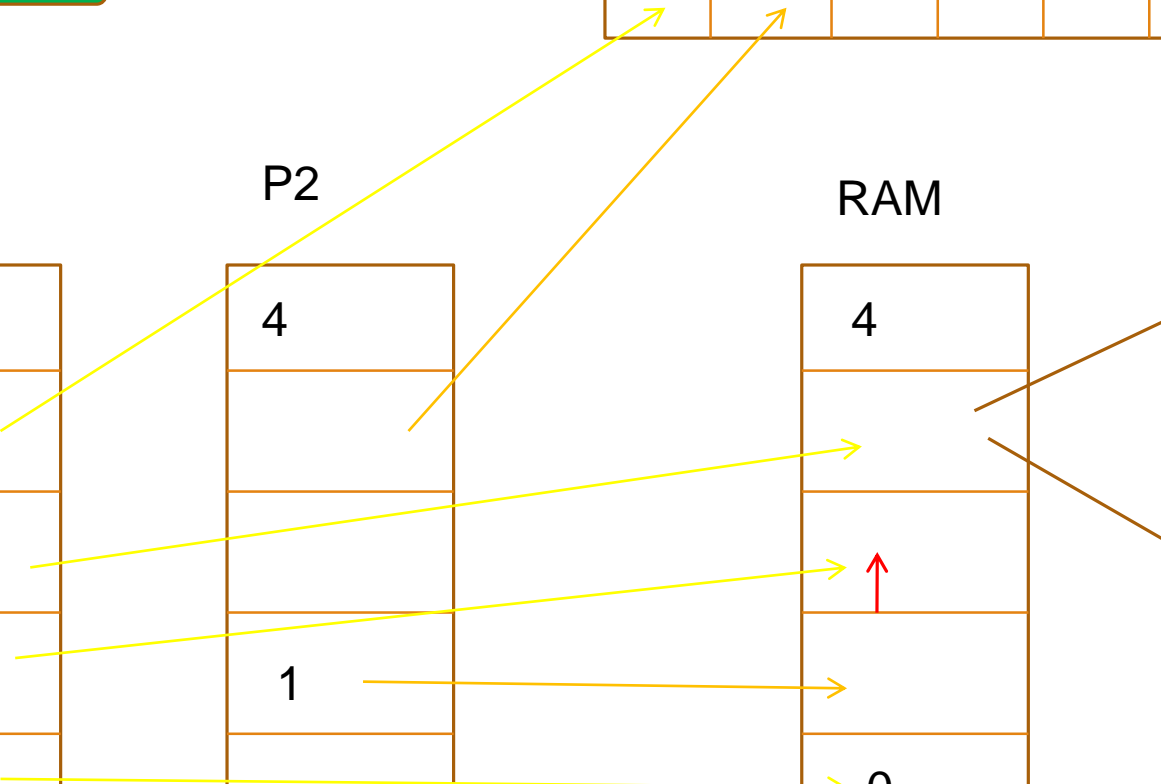
Tabulka stránek
Procesu 2

fyzické adresy

rámec stejné velikosti jako stránka

Tabulka rámců

Tabulka stránek procesu: 1
Velikost stránky: 4096 B

stránka	rámec	další atributy
0	0	
1	2	
2	3	
3	x	swap: 0
4		

Pokud bychom počítali fyzické adresy pro proces 2, používali bychom tabulku stránek procesu 2

Je dána VA 500, vypočítejte fyzickou adresu.
Je dána VA 12300, vypočítejte fyzickou adresu ☺

Je dána VA 4099:
 $4099 / 4096 = 1$, offset 3
Tabulka_stranek_naseho_procesu [1] = 2 .. druhý rámec
 $FA = 2 * 4096 + 3 = 8195$

Výpadek stránky:

Stránka není v operační paměti, ale ve swapu na disku

Tabulka stránek - podrobněji

Číslo stránky	Číslo rámce	příznak platnosti	Příznaky ochrany	Bit modifikace (dirty)	Bit referenced	Adresa ve swapu
0	3	valid	rx	1	1	---
1	4	valid	rw	1	1	---
2	---	invalid	ro	0	0	4096

valid
invalid

rw, rx, ro,...

zda je třeba rámec uložit
do swapu při odstranění z
RAM

zda byla stránka
přístupována (čtení či
zápis) v poslední době

Tabulka stránek (TS) - podrobněji

- součástí PCB (tabulka procesů)
 - obsahuje info kde leží jeho tabulka stránek
- velikost záznamu v TS .. 32 bitů
- číslo rámce .. 20 bitů

Výpočet adresy - stránkování

Pojmy:

VA	virtuální adresa
FA	fyzická adresa
str	číslo stránky
offset	offset
ramec	číslo rámce

Dále předpokládáme velikost stránky 4096B

Příklad s uvedením výpočtu

Je dána $VA(p1) = 100$. Určte FA.

Velikost stránky je 4096 bytů (4KB).

Tabulka stránek procesu p1 je následující:

Číslo stránky	rámec
0	1
1	2
2	---
3	0

Nezapomeň: máme-li více procesů, každý má svojí tabulku stránek.

Výpočet adresy – stránkování

1. Virtuální adresu rozdělíme na číslo stránky a offset
 - $Str = VA \div 4096$ (dělení, 4096 je velikost stránky)
 - $Offset = VA \bmod 4096$ (zbytek po dělení)
2. Převod pomocí tabulky stránek
převédeme číslo stránky na číslo rámce
 - $tab_str[0] = 1$ (pro stránku 0 je číslo rámce 1)
 - $tab_str[1] = 2$
 - $tab_str[2] = --$ stránka není namapována
 - $tab_str[3] = 0$
 - Pro $VA = 100$ je stránka 0, offset 100 \Rightarrow tedy rámec 1

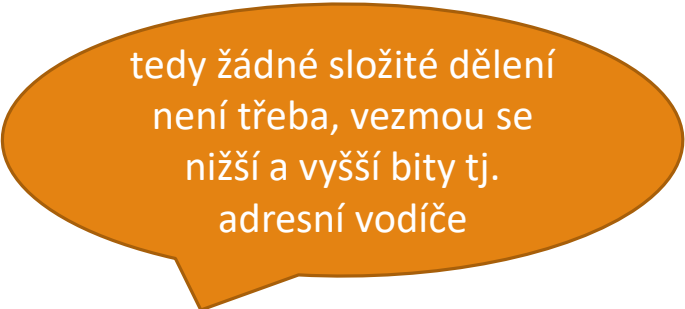
Výpočet adresy - stránkování

3. Z čísla rámce a offsetu sestavíme fyzickou adresu:

$$FA = \text{ramec} * 4096 + \text{offset}$$

$$FA = 1 * 4096 + 100$$

$$FA = 4196 \text{ v daném případě}$$

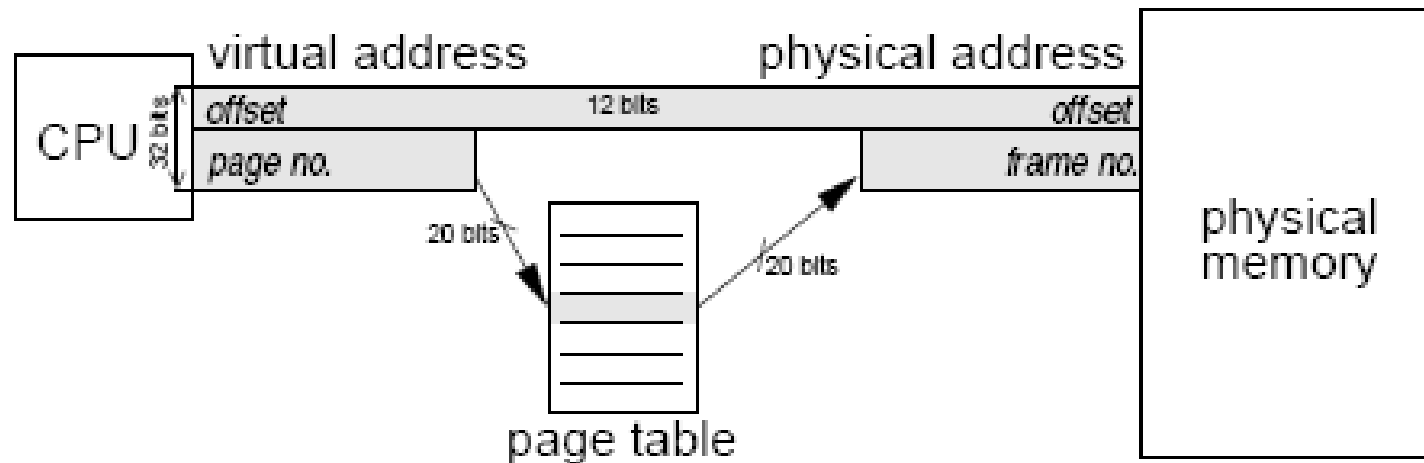
tedy žádné složité dělení
není třeba, vezmou se
nižší a vyšší bity tj.
adresní vodiče

V reálném systému dělení znamená rozdělení na vyšší a nižší bity adresy (proto mocnina dvou velikost str.)

Nižší bity – offset

Vyšší bity – číslo stránky

Stránkování

32 bit adresa – 20 bitů číslo stránky, 12 bitů offset
Offset zůstává beze změny

Výpadek stránky (!!!)

- viz příklad, pro adresu 8192 str 2, offset 0
- Výpadek stránky
 - Stránka není mapována
 - Výpadek stránky způsobí **výjimku**, zachycena OS (pomocí **přerušení**)
 - OS **iniciuje zavádění** stránky a **přepne na jiný** proces
 - Po zavedení stránky OS upraví mapování (tabulku stránek)
 - Proces může pokračovat
 - Vyřešit: KAM stránku zavést a ODKUD ?

Výpadek stránky

Pokud daná stránka procesu není namapována na určitý rámec ve fyzické paměti a chceme k ní přistoupit

dojde k **výpadku stránky** – vyvolání **přerušení** operačního systému.

Operační systém se postará o to, aby danou stránku zavedl do nějakého rámce ve fyzické paměti, nastavil mapování a poté může přístup proběhnout.

Náročnost

- Velký rozsah tabulky stránek
 - Např. 1 milion stránek, ne všechny obsazeny
- Rychlý přístup
 - Nemůžeme pokaždé přistupovat k tabulce stránek
 - Různá HW řešení, kopie části tabulky v MMU ...

Tabulka stránek může být velmi rozsáhlá – pro urychlení např. kopie části tabulky stránky v MMU (memory management unit)

Vnější fragmentace

Vnější / externí

- Zůstávají nepřidělené (nepřidělitelné) úseky paměti
- Např. dynamické přidělování – malé díry

Při **stránkování vnější fragmentace nenastává**, všechny stránky jsou přidělitelné (jsou stejně velké)

Vnitřní fragmentace

Vnitřní fragmentace

- Část **přidělené** oblasti je **nevyužita**
(dostaneme přidělenou stránku, ale využijeme z ní jen část !)

Stránkování:

V průměru polovina poslední stránky procesu je prázdná

Stránkování - poznámky

Čisté stránkování - bez odkládací oblasti (swapu) !!

Souvislý logický adresní prostor procesu
mapován do

nesouvislých částí paměti

OS udržuje:

1 tabulka rámců

Tabulku stránek pro každý proces

Tabulka rámců

Pro správu FYZICKÉ paměti

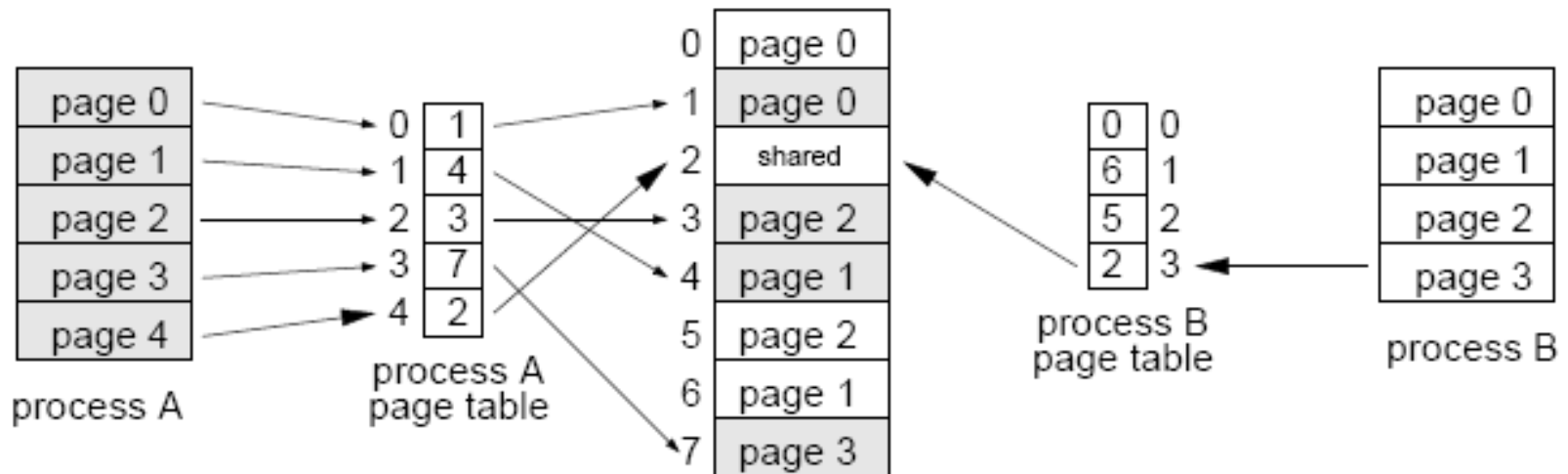
Je třeba informace, které rámce jsou
volné vs. obsazené

Tabulka stránek procesu

- Mapuje číslo stránky na číslo fyzického rámce
- Další informace – např. příznaky ochrany
- Řeší problém relokace a ochrany
 - Relokace – mapování VA na FA
 - Ochrana – v tabulce stránek **pouze** stránky, ke kterým má proces **přístup**
- Přepnutí na jiný proces
 - MMU přepne na jinou tabulku stránek

Stránkování

Stránkování umožňuje i přístup do **sdílené paměti**, v každém procesu může být dokonce sdílená paměť mapována **od jiné adresy**

Problémy

Velikost tabulky stránek

- Pomůže víceúrovňová struktura

Rychlost převodu VA -> FA

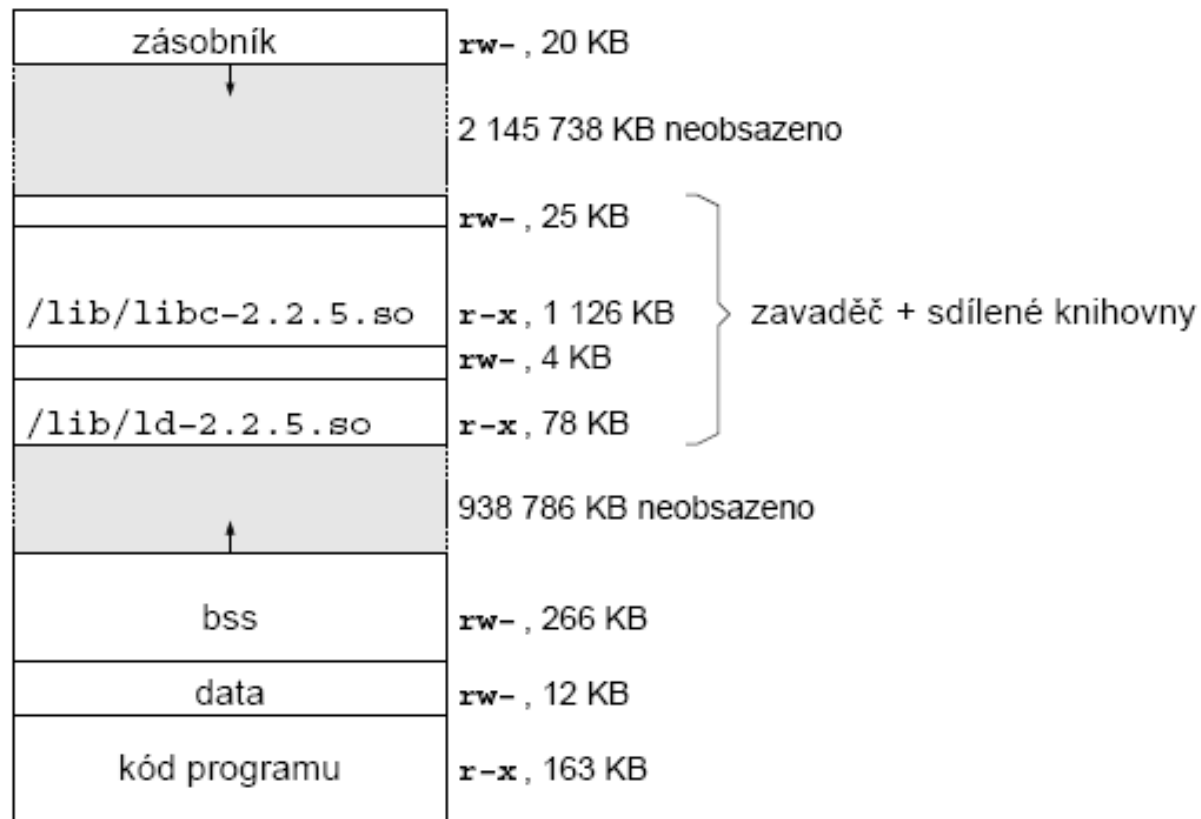
- TLB (Transaction Look-aside Buffer)

na dalších slidech budou tyto problémy dále rozebrány

Velikost tabulky stránek

- VA 32 bitů
 - stránka 4KB (12 bitů)
 - Stránek 2^{20} (20 bitů)
 - Každá položka 4B .. $2^{20} * 4 = 4\text{MB}$ celkem pro **každý** proces
- Proces využívá jen část VA
 - Kód
 - Data (inicializovaná, a neinicializovaná)
 - Sdílené knihovny a jejich data
 - Od nejvyšší adresy zásobník - roste dolů

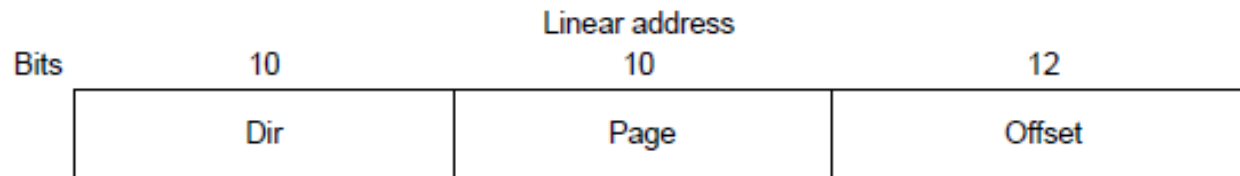
Rozdělení paměti pro proces

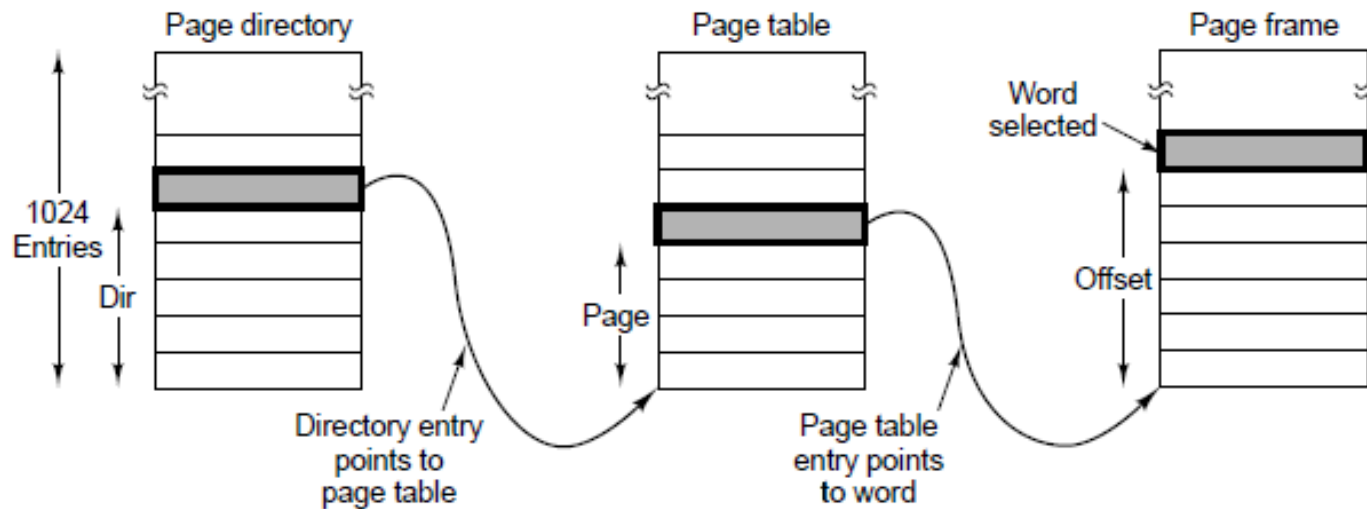
Velikost tabulky stránek

- Mít v tabulce stránek jen ty, představující existující paměť => víceúrovňová tabulka stránek
- VA 32 bitů
 - PT1 – 10 bitů , index do tab. stránek 1. úrovně
 - PT2 – 10 bitů, index do tab. stránek 2. úrovně
 - Offset – 12bitů
- PT1=0 (kód a data), PT1=1 (sdílené knihovny)
PT=1023 (zásobník); ostatní nepřirazeno!

Velikost tabulky stránek

(a)

(b)

Rychlost převodu (!)

- Každý přístup – sáhne do tabulky stránek
 - 2x více paměťových přístupů
 - musíme sáhnout do tabulky stránek a pak do paměti kam chceme
- **TLB (Transaction Look-aside Buffer) (!!!!)**
 - HW cache
 - Dosáhneme zpomalení jen 5 až 10 %
 - Přepnutí kontextu na jiný proces
 - problém (vymazání cache,..)
 - než se TLB opět zaplní – pomalý přístup

Obsah položky v tabulce stránek (!!!)

- Číslo rámce
- Příznak platnosti (valid / invalid)
- Příznaky ochrany (rw, ro, ..)
- Bit modified (dirty)
 - zápis do stránky nastaví na 1
- Bit referenced
 - Přístup pro čtení / zápis nastaví na 1
- Další ...

Invertovaná tabulka stránek

VA 64bitů , stránka 4KB, 2^{52} stránek – moc

Invertovaná tabulka stránek

Položky pro každý fyzický rámec

- Omezený počet – dán velikostí RAM
- VA 64bitů, 4KB stránky, 256MB RAM – 65536 položek

Forma položky: (id procesu, číslo stránky)

Invertovaná tabulka stránek - převod

Pokud je položka v TLB
– zařídí HW, jinak OS (SW)

SW:

Prohledávání invertované tabulky stránek

Položka nalezena – (číslo stránky, číslo rámce) do TLB

Tabulka hashovaná podle virtuální adresy (pro optim.)

Stránkování na žádost (využívá odkládací prostor)

Vytvoření procesu

- Vytvoří prázdnou tabulku stránek
- Alokace místa na disku pro odkládání stránek
- Některé implementace – odkládací oblast inicializuje kódem programu a daty ze spustitelného souboru

Při běhu

- Žádná stránka v paměti,
- 1. přístup – **výpadek stránky (page fault)**
- OS zavede požadovanou stránku do paměti
- Postupně v paměti tzv. **pracovní množina** stránek

Pracovní množina stránek

Má-li proces svou **pracovní množinu stránek v paměti**, může pracovat **bez mnoha výpadků**

dokud se pracovní množina stránek **nezmění**, např.
do **další fáze** výpočtu

Pracovní množina stránek daného procesu – kolik stránek musí mít ve fyzické paměti, aby mohl nějaký čas pracovat bez výpadků stránky

Ošetření výpadku - scénář

Počítáme v uživatelském režimu, následuje instrukce přečti číslo na adrese 7000

MMU zjistí, že příslušná stránka procesu není v RAM. Vyvolá se přerušení výpadek stránky.

V tabulce stránek má informaci, že stránka leží ve swapu (a kde).

Ošetření výpadku stránky (důležité !)

1. Výpadek – mechanismem **přerušení** (!!) vyvolán OS
2. OS zjistí, pro kterou stránku nastal výpadek
3. OS určí umístění stránky na disku
 - Často je tato informace přímo v tabulce stránek
4. Najde rámec, do kterého bude stránka zavedena
 - Co když jsou všechny rámce obsazené?
5. Načte požadovanou stránku do rámce (DMA přenos...)
6. Změní odpovídající mapovací položku v tabulce stránek
7. Návrat..
8. CPU provede instrukci , která způsobila výpadek

Problém

Všechny rámce obsazené,
kterou stránku vyhodit ??

Algoritmy nahrazování stránek

Všechny rámce v paměti RAM jsou plné. Přesto musíme nějaký z nich uvolnit (odložit na disk), abychom mohli do RAM dát ten, který potřebujeme. Jak rozhodnout, který rámec vyhodit?

Algoritmy nahrazování stránek

Uvolnit rámec pro stránku, co s **původní stránkou**?

Pokud byla stránka modifikována ($\text{dirty}=1$), uložit na disk

Pokud modifikovaná nebyla a má již stejnou kopii na disku (swap), pouze uvolněna

Algoritmy nahrazování stránek

Kterou stránku vyhodit?

Takovou, která se dlouho nebude potřebovat..
Chtělo by křišťálovou kouli...

Algoritmus FIFO

Udržovat seznam stránek v pořadí, ve kterém byly zavedeny

Vyhazujeme nejstarší stránku (nejdéle zavedenou – první na seznamu)

Není nejvhodnější

Často používané stránky mohou být v paměti dlouho
(analogie s obchodem, nejdéle zavedený výrobek – chleba)

Trpí Beladyho anomálií

Beladyho anomálie

Předpokládáme:

Čím více bude rámců paměti, tím nastane méně výpadků.

Belady našel příklad pro algoritmus FIFO, kdy to neplatí.

* algoritmus FIFO, řetězec odkazů (referencí): 0 1 2 3 0 1 4 0 1 2 3 4

3 rámce: ref.: 0 1 2 3 0 1 4 0 1 2 3 4

```
-----  
1| . 0 1 2 3 0 1 4 4 4 2 3 3  
2| . . 0 1 2 3 0 1 1 1 4 2 2  
3| . . . 0 1 2 3 0 0 0 1 4 4  
-----
```

P P P P P P P P P P = 9 výpadků

4 rámce: ref.: 0 1 2 3 0 1 4 0 1 2 3 4

```
-----  
1| . 0 1 2 3 3 3 4 0 1 2 3 4  
2| . . 0 1 2 2 2 3 4 0 1 2 3  
3| . . . 0 1 1 1 2 3 4 0 1 2  
4| . . . . 0 0 0 1 2 3 4 0 1  
-----
```

P P P P P P P P P P = 10 výpadků

* tj. pro 3 rámce nastane 9 výpadků, pro 4 rámce 10 výpadků

* objev pana Beladyho způsobil vývoj teorie stránkovacích algoritmů a jejich vlastností